

**Najwyższa Izba Kontroli
Departament Pracy, Spraw
Socjalnych i Zdrowia**

Warszawa, dnia listopada 2009r.

**Pani
Barbara Piasecka
Dyrektor
Domu Pomocy Społecznej
w Ciechanowie**

KPZ-4111-01-01/2009
K/09/005

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli (Dz. U. z 2007 r. Nr 231, poz. 937 ze zm.), zwanej dalej ustawą o NIK, Najwyższa Izba Kontroli, Departament Pracy, Spraw Socjalnych i Zdrowia przeprowadziła w Domu Pomocy Społecznej w Ciechanowie (dalej zwanym DPS lub Domem) kontrolę w zakresie prawidłowości wykorzystania uwag i wniosków przez wybrane domy pomocy społecznej po przeprowadzonej przez NIK w 2005 r. kontroli prawidłowości świadczenia usług przez domy pomocy społecznej (Nr P/05/089).

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawione zostały w protokóle kontroli podpisanym w dniu 16 października 2009 r., Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 60 ustawy o NIK, przekazuje Pani Dyrektor niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie z uchybieniami ocenia działalność Dyrektora DPS pod względem prawidłowości wykorzystania uwag i wniosków po przeprowadzonej przez NIK w 2005 r. kontroli. Stwierdzone uchybienia nie miały zasadniczego wpływu na kontrolowaną działalność.

Formułując powyższą ocenę Najwyższa Izba Kontroli wzięła pod uwagę następujące okoliczności:

W wystąpieniu pokontrolnym, z dnia 30 września 2005 r., Najwyższa Izba Kontroli skierowała do Pani Dyrektor 4 wnioski pokontrolne, które zostały zrealizowane.

Także systematycznie realizowano zalecenia pokontrolne, będące wynikiem przeprowadzonych w latach 2006 – 2009 kontroli przez inne instytucje¹.

DPS uzyskał zezwolenie Wojewody Mazowieckiego na prowadzenie domu pomocy społecznej dla osób przewlekle somatycznie chorych z oddziałem dla osób przewlekle psychicznie chorych, na czas nieokreślony².

NIK pozytywnie ocenia zakończenie programu naprawczego DPS. Dom jest w dobrym stanie technicznym, spełnia wszystkie warunki wynikające z obowiązujących standardów w zakresie realizacji usług mieszkaniowych, bytowych, opiekuńczych, wspomagających i zdrowotnych. Budynki DPS, i jego otoczenie są pozbawione barier architektonicznych, zostały wyposażone w windy dostosowane do potrzeb osób niepełnosprawnych. Znajdują się w nich pokoje jedno, dwu i trzyosobowe, pokoje dziennego pobytu, jadalnie, gabinety zabiegowo-pielęgniarskie, kuchenki pomocnicze, pomieszczenia do terapii i rehabilitacji, pokoje gościnne, palarnie, biblioteka. Jest też kaplica dla 100 osób oraz pomieszczenie pro morte.

Ponadto, w toku kontroli stwierdzono:

1. W Domu nie został wydzielony oddział dla przewlekle psychicznie chorych, osoby te wspólnie zamieszkują z pozostałymi mieszkańcami DPS, tj. osobami przewlekle somatycznie chorymi, co stanowi naruszenie art. 56 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej³. W artykule tym został dokonany podział domów pomocy społecznej na poszczególne typy, w zależności od tego, dla kogo są one przeznaczone⁴. Podział ten ma uwzględniać zróżnicowane potrzeby świadczeniobiorców, do których musi być dostosowana struktura placówki i zakres wykonywanych przez nią usług. Ustawodawca nie przewidział możliwości łączenia w jednym domu pomocy osób przewlekle psychicznie chorych z osobami przewlekle somatycznie chorymi (art. 56a ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej).

¹ Mazowiecki Urząd Wojewódzki – Wydział Polityki Społecznej Oddział w Delegaturze, Placówka Zamiejscowa w Ciechanowie, Sąd Rejonowy w Ciechanowie, Starostwa Powiatowego w Ciechanowie, Sanepid, Straż Pożarną, Komisję Rewizyjną Rady Powiatu Ciechanowskiego.

² Decyzja Wojewody Mazowieckiego Nr: WPS.II.AG.9013/15/07 z dnia 12 stycznia 2007 r.

³ Dz. U. z 2008 r. Nr 115 poz. 728, ze zm.

⁴ Domy dla osób w podeszłym wieku, osób przewlekle somatycznie chorych, osób przewlekle psychicznie chorych, dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie, dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie, osób niepełnosprawnych fizycznie.

Na dzień 31 sierpnia 2009 r. w DPS przebywało 80 osób przewlekle psychicznie chorych. W ramach ogólnego limitu 180 miejsc w DPS, Rada Powiatu Ciechanowskiego systematycznie zwiększała liczbę miejsc dla osób psychicznie somatycznie chorych.

W 2006 r. przeznaczono 60 miejsc, w 2008 r.- 79 miejsc, na koniec sierpnia 2009 r.- 80 miejsc, a na dzień 28 września 2009 r.- 89 miejsc.

Według wyjaśnień Dyrektora DPS, wspólne przebywanie osób psychicznie chorych z pozostałymi mieszkańcami Domu pozytywnie, i terapeutycznie, wpływa na ich stan. Ponadto, w celu zwiększenia bezpieczeństwa mieszkańców, były podejmowane działania profilaktyczne, polegające na wzmożeniu nadzoru – zwiększeniu liczby dyżurów zatrudnionego personelu.

Przyczyną zwiększania liczby miejsc dla osób przewlekle psychicznie chorych, według wyjaśnień kierownika PCPR w Ciechanowie, był wzrost liczby oczekujących osób z zaburzeniami psychicznymi. Ponadto, wprowadzenie zmian w odpłatności za pobyt w domach pomocy społecznej skutkowało zmniejszeniem liczby kierowanych osób przewlekle somatycznie chorych i osób w podeszłym wieku, na co wpływ mógł mieć również brak w gminach niezbędnych środków finansowych na dopłaty za pobyt w tych domach. W konsekwencji gminy zaczęły rozwijać środowiskowe formy wsparcia dla swoich mieszkańców. Nie dotyczyły one jednak osób przewlekle psychicznie chorych.

2. Zgodnie z § 2 rozporządzenia Ministra Zdrowia i Opieki Społecznej z dnia 11 grudnia 1995 r. w sprawie psychiatrycznych świadczeń zdrowotnych w domach pomocy społecznej i środowiskowych domach samopomocy⁵, wydanego na podstawie art. 9 ust. 3 ustawy z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego⁶, Dom zatrudnia między innymi lekarza psychiatrę⁷, a w razie niemożności – lekarza innej specjalności oraz pielęgniarki, a dla osób wymagających wzmożonego nadzoru ze względu na ich stan psychiczny Dom powinien zapewnić pomieszczenia i urządzenia niezbędne dla wykonywania świadczeń psychiatrycznych.

Ustalono, że Dom nie spełniał wymagań zgodnie z wyżej wymienionym rozporządzeniem MZiOS. W celu zapewnienia opieki osobom psychicznie chorym, Dyrektor zatrudniła w DPS 11 osób, na etatach opiekunek, z wykształceniem pielęgniarskim (wyższe medyczne) które wykonują na bieżąco zabiegi pielęgnacyjne.

⁵ Dz. U. Nr 5, poz. 38.

⁶ Dz. U. Nr 111, poz. 535 ze zm.

⁷ W DPS lekarz psychiatra zatrudniony był do dnia 31 sierpnia 2008 r.

3. DPS nie zapewniał wszystkich wymaganych standardów usług, określonych w ww. ustawie o pomocy społecznej.

Na oddziale „A”, zamieszkiwanym przez 70 osób, niedostateczna była liczba łazienek – na 70 mieszkańców przypadało 6 łazienek (11,6 osoby na 1 łazienkę). Na oddziale „D” - 4 łazienki przypadały na 34 mieszkańców (8,5 osoby na jedną łazienkę). Średnia dla całego DPS, spełniała jednak wymagania określone w art. 68 ust. 5 ustawy (tj. 1 łazienka dla nie więcej niż 5 osób).

W trakcie kontroli NIK, Dyrektor Domu rozpoczęła prace remontowe w celu wygospodarowania nowej łazienki, wyposażonej w umywalkę, muszlę, wannę i prysznic.

* * *

Przedstawiając powyższe uwagi i oceny, Najwyższa Izba Kontroli, Departament Pracy, Spraw Socjalnych i Zdrowia, wnosi o:

1. Podjęcie działań prowadzących do wyodrębnienia osób przewlekle psychicznie chorych od pozostałych mieszkańców Domu, stosownie do postanowień art. 56 i 56a ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej.
2. Zapewnienie opieki medycznej przebywającym w Domu przewlekle psychicznie chorym osobom, zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie uregulowaniami.
3. Kontynuowanie działań prowadzących do zwiększenia liczby łazienek, stosownie do wymogów ww. ustawy o pomocy społecznej.

Najwyższa Izba Kontroli, Departament Pracy, Spraw Socjalnych i Zdrowia na podstawie art. 62 ust. 1 ustawy o NIK, oczekuje przedstawienia przez Panią Dyrektor, w terminie 14 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, informacji o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków, bądź o podjętych działaniach na rzecz realizacji wniosków lub przyczynach niepodjęcia takich działań.

Zgodnie z treścią art. 61 ust.1 ustawy o NIK, w terminie 7 dni od dnia otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, przysługuje Pani prawo zgłoszenia na piśmie do Dyrektora Departamentu Pracy, Spraw Socjalnych i Zdrowia NIK w Warszawie umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen, uwag i wniosków zawartych w tym wystąpieniu.

W razie zgłoszenia zastrzeżeń, zgodnie z art.62 ust.2 ustawy o NIK, termin nadesłania informacji, o którym mowa wyżej, liczy się od dnia otrzymania ostatecznej uchwały właściwej komisji NIK.